



Manifestul IFLA-UNESCO pentru biblioteca școlară 2025

Viziune

Serviciile¹ bibliotecii școlare îmbunătățesc și susțin procesul de predare și învățare pentru întreaga comunitate școlară prin intermediul bibliotecarilor școlari calificați și al personalului auxiliar, al colecțiilor fizice și digitale, al spațiilor și echipamentelor, serviciilor și activităților oferite. Într-un peisaj informațional în continuă schimbare, cu tehnologii emergente care generează noi oportunități și provocări, rolul bibliotecii școlare în colaborările active pentru dezvoltarea literației, gândirii critice, creativității și cetățeniei globale în educația incluzivă și echitabilă este mai important ca niciodată.

Misiune și obiective

Serviciile bibliotecii școlare și bibliotecarii școlari se concentrează pe dezvoltarea elevilor, oferind acces echitabil la procese de învățare și resurse, prin spații de învățare accesibile, primitoare și incluzive, care permit tuturor membrilor comunității școlare să devină gânditori critici implicați, cititori eficienți și utilizatori, evaluatori și creatori responsabili de informație în formate multiple.

Accesul echitabil la spațiul educațional al bibliotecii școlare² – începând din copilăria timpurie, școala primară și până la învățământul secundar – la resurse și oportunități de instruire diferențiată, trebuie asigurat pentru toți elevii, indiferent de vârstă, rasă, gen, religie, orientare sau identitate sexuală, dizabilitate, naționalitate, limbă sau statut profesional, economic, cultural ori social. Accesul specific trebuie oferit celor care nu pot utiliza serviciile și materialele obișnuite ale bibliotecii.

Accesul la serviciile și colecțiile bibliotecii școlare ar trebui să se bazeze pe Declarația Universală a Drepturilor Omului a Națiunilor Unite, Convenția ONU privind Drepturile Copilului și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale ONU, fără a fi supus presiunilor comerciale sau vreunei forme de cenzură ideologică, politică sau religioasă.

¹ Serviciile bibliotecii școlare: O ofertă cuprinzătoare de activități de predare și învățare, concepută pentru a dezvolta la elevi competențe de alfabetizare media și informațională, abilități de cercetare și investigație, implicare în lectură, competențe digitale și alte abilități legate de alfabetizare și curriculum.

² Biblioteca școlară: Un spațiu de învățare fizic și digital din cadrul unei școli primare sau secundare, publice sau private, care răspunde nevoilor informaționale ale elevilor și cerințelor curriculare ale cadrelor didactice și personalului școlii. Biblioteca școlară oferă o colecție de materiale educaționale adecvate nivelului de școlarizare al instituției de învățământ. Biblioteca școlară este gestionată de un bibliotecar școlar dedicat sprijinirii dezvoltării cognitive, personale, sociale și culturale a elevilor și cadrelor didactice prin activități și servicii axate pe lectură, investigație și cercetare. Biblioteca școlară este cunoscută sub diverse denumiri (de exemplu, centru media școlar, centru de documentare și informare, centru de resurse pentru învățare, spațiu colaborativ de învățare).

Bibliotecile școlare țin legătura cu bibliotecile publice, bibliotecile din învățământul superior și rețeaua informațională extinsă, în conformitate cu Manifestul IFLA-UNESCO pentru Biblioteca Publică.

Biblioteca școlară este un spațiu de învățare comun în care bibliotecarul școlar educă și colaborează cu comunitatea școlară pentru:

- a oferi instruire și ghidare specializată tuturor elevilor, în calitate de profesionist calificat;
- a susține și îmbunătăți obiectivele educaționale ale școlii, conform misiunii și curriculumului acesteia;
- a asigura un mediu sigur pentru învățare, în care căutarea cunoașterii este respectată, susținută și informațiile personale sunt protejate;
- a selecta și utiliza o gamă largă de resurse de învățare relevante și eficiente, jocuri educaționale și strategii didactice care răspund nevoilor și capacităților tuturor elevilor, prezentându-le idei și opinii diverse, surse de inspirație, oportunități, experiențe, resurse și platforme dedicate;
- a co-proiecta experiențe de învățare bazate pe cercetare activă și descoperire, atât în spațiile fizice, cât și în cele virtuale;
- a încuraja lectura independentă pentru cunoaștere, înțelegere, imaginație și plăcere;
- a stimula și îmbunătăți lectura funcțională și de plăcere prin resurse și strategii variate, inclusiv lectura cu voce tare la toate vârstele, lectura împărtășită și lectura voluntară pe tot parcursul anului;
- a oferi servicii și activități pe durata întregii zile școlare și în afara ei;
- a învăța elevii să devină utilizatori și creatori etici de informație și cunoaștere, incluzând dezvoltarea abilităților și competențelor digitale multiple necesare pentru a folosi tehnologiile actuale și cele în curs de dezvoltare;
- a influența elevii să folosească bibliotecile de-a lungul întregii vieți;
- a organiza activități de învățare care încurajează sensibilitatea și receptivitatea față de diversitatea culturală și socială;
- a susține și dezvolta inițiative culturale și sociale în cooperare cu comunitatea locală;
- a implica comunitatea școlară în activitatea bibliotecii școlare;
- a aplica și apăra conceptele de libertate intelectuală și accesul la informație, esențiale pentru o cetățenie activă și responsabilă într-o societate democratică;
- a oferi oportunități de învățare profesională pentru cadrele didactice și personalul școlii, mai ales în ceea ce privește noile resursele și tehnologii și strategiile didactice noi;
- a realiza o revizuire și actualizare continuă a obiectivelor și activităților programului bibliotecii școlare;
- a depăși inegalitățile de acces și utilizare a tehnologiei digitale și alte forme de excludere.

Programul bibliotecii școlare își îndeplinește aceste obiective prin:

- dezvoltarea unor politici bazate pe echitate și programe de instruire;
- selecția, achiziția și procesarea unor resurse și tehnologii de înaltă calitate;
- asigurarea accesului atât fizic cât și intelectual la o gamă diversă de surse informaționale;
- crearea unor medii de învățare participative, fizice și virtuale;
- angajarea de bibliotecari școlari calificați și personal auxiliar instruit.

Finanțare, legislație și relaționare

Seviciile bibliotecii școlare sunt esențiale în orice strategie educațională pe termen lung, inclusiv în dezvoltarea literațiilor multiple, accesului și producerii informației, precum și în dezvoltarea economică, socială și culturală. Este responsabilitatea autorităților locale, regionale și naționale să susțină aceste programe prin legislație specifică și politici care asigură finanțare adecvată și constantă pentru bibliotecarii școlari, materiale, tehnologii, facilități și formare profesională continuă.

Programele bibliotecii școlare trebuie să fie gratuite pentru elevi, personalul școlii, părinți și comunitatea locală, mai ales atunci când spațiile bibliotecii sunt folosite în comun.

Biblioteca școlară este un partener esențial în rețelele de biblioteci și informaționale locale, regionale, naționale și internaționale.

Acolo unde biblioteca școlară împarte spații și/sau resurse cu alte tipuri de biblioteci, cum ar fi bibliotecile publice, obiectivele unice ale bibliotecii școlare trebuie recunoscute și susținute printr-un parteneriat activ cu un bibliotecar școlar.

Funcționare și management, incluzând personal calificat

Pentru a asigura o funcționare eficientă și responsabilă a bibliotecii școlare ca spațiu de învățare pentru întreaga școală, conducerea școlii trebuie să:

- includă expertiza și viziunea generală a bibliotecarului școlar în strategia managerială a școlii;
- ofere suport administrativ pentru a maximiza beneficiile serviciilor bibliotecii școlare pentru toți elevii;
- asigure accesul la biblioteca școlii pentru toți membrii comunității școlare și funcționarea acesteia în concordanță cu întreaga comunitate locală și internațională;
- includă serviciile bibliotecii în oferta educațională a școlii și pe website;
- elaboreze politici de bibliotecă aliniate cu obiectivele curriculumului școlar și interesele comunității.

Biblioteca trebuie să:

- aibă politici asumate la nivel instituțional privind dezvoltarea resurselor de învățare și libertatea accesului la informație;
- fie organizată și întreținută conform standardelor profesionale;
- colaboreze cu profesori, conducerea școlii, părinți, alți bibliotecari și profesioniști din domeniul informației și grupuri comunitare;
- utilizeze procese continue de monitorizare, evaluare și responsabilizare, ale căror date sunt discutate și împărtășite cu membrii comunității școlare și locale.

Bibliotecarul școlar este un profesionist calificat și motivat, responsabil de planificarea și gestionarea serviciilor bibliotecii, ca specialist în resurse informaționale, dedicat colaborării cu întreaga comunitate școlară și care cooperează cu biblioteca publică și comunitatea extinsă. Bibliotecarul școlar ar trebui să fie membru al unei asociații profesionale de referință.

Bibliotecarul școlar ar trebui să fie sprijinit în activitatea zilnică a bibliotecii de personal administrativ adecvat, instruit în procedurile specifice bibliotecii școlare, și poate fi ajutat de voluntari bine pregătiți, în conformitate cu politicile școlii.

Calificările și rolul bibliotecarului școlar și ale personalului administrativ vor varia în funcție de bugetul, curriculumul și metodologia de predare a școlii, conform cadrului legislativ și financiar local, regional și național.

În rețeaua informațională modernă, profesioniștii calificați din bibliotecile școlare trebuie să fie buni lideri, competenți în planificarea și alfabetizarea dinamică a competențelor digitale, în operarea și gestionarea spațiului și serviciilor bibliotecii școlare și să fie responsabili în fața elevilor și profesorilor, a întregii comunități școlare și a comunității locale pentru colaborările stabilite.

Promovarea și diseminarea Manifestului

Fiecare copil are dreptul să beneficieze de serviciile bibliotecii școlare așa cum este descris în acest Manifest, ca formă de susținere a Obiectivului de Dezvoltare Durabilă (ODD) nr. 4 al Națiunilor Unite (ONU): „Asigurarea unei educații de calitate incluzivă și echitabilă și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți.”³

Accesul la informație (ținta 16.10 ODD), cultură (ținta 11.4) și TIC – tehnologii ale informației și comunicațiilor (țintele 5b, 9c și 17.8), așa cum sunt definite de ONU și susținute de IFLA, ar trebui să fie garantat întregii comunități școlare.

Guvernele, prin intermediul ministerelor și departamentelor responsabile de educație, sunt îndemnate să dezvolte strategii, politici, planuri și revizuirii continue care să pună în aplicare principiile acestui Manifest.

Directorii de școală și consiliile de administrație sunt încurajați să adopte acest Manifest în documentele lor strategice, pentru a sprijini formarea elevilor ca cetățeni responsabili.

Aprobat în cea de-a 13-a Sesiune a Consiliului Interguvernamental al UNESCO IFAP, aprilie 2025

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>